

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та
івентменеджменту**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Спеціальність 028 Менеджмент соціокультурної діяльності

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30.08.2023**

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Організація екскурсійної діяльності
Викладач (-і)	канд. пед. наук, доцент Маланюк Тарас Зіновійович
Контактний телефон викладача	0975952780
Е-mail викладача	taras.malaniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді кафедри.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс «Організація екскурсійної діяльності» - обов'язкова дисципліна з циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою «Менеджмент соціокультурної діяльності» ОР «Бакалавр».</p> <p>Програма курсу побудована з урахуванням нової ролі людини у сучасному суспільстві, з необхідністю формувати у випускника уміння адаптуватися до умов професійної діяльності.</p> <p>Теоретичні знання, під час вивчення дисципліни, повинні сприяти формуванню чіткого уявлення про шляхи соціокультурного розвитку суспільства, його закономірності та відмінності, що дасть змогу не лише визначити негативні та позитивні тенденції цього процесу, але й усвідомити можливі шляхи перспективних напрямків розвитку.</p>	
3. Мета і завдання навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни є: ознайомити з теоретико-методологічними, нормативно-правовими, організаційно-методичними засадами та формування професійних знань і практичних навичок, що дають змогу самостійно організовувати й планувати екскурсійну діяльність; розробляти й проводити екскурсії; здійснювати екскурсійне обслуговування.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування у здобувачів фахової передвищої освіти знань про основні віхи з історії екскурсійної справи в Україні; - здатність формування історичного мислення, вмінню аналізувати, систематизувати та узагальнювати явища й події та їх причинно-наслідкові зв'язки; 	

- прослідкувати місце, роль та функції екскурсознавства серед інших гуманітарних дисциплін.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичних проблем у соціокультурній сфері, у галузі освіти і науки, креативної економіки та культурних практик, що передбачає застосування теорій та методів менеджменту культури і мистецтва та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність виявляти, використовувати, інтерпретувати, критично аналізувати джерела інформації в області менеджменту соціокультурної сфери.

ЗК 6. Здатність критичного усвідомлення специфічності та взаємозв'язку між культурними, соціальними та економічними процесами.

ЗК 7. Здатність до формування світогляду щодо розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури.

ЗК 8. Здатність побудувати ефективну систему інформаційних ресурсів, необхідну для формування інформаційно-правової основи прийняття управлінських рішень у сфері соціокультурної діяльності.

ЗК 9. Уміння забезпечувати якісне виконання завдань професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлених норм, нормативів.

Фахові (спеціальні) компетентності :

ФК 1. Визначати головні етапи розвитку історичної думки та її основні досягнення.

ФК 2. Пояснювати особливості організації культурно-рекреаційного простору.

ФК 3. Набуття професійних знань та практичних навичок з організації надання дозвіллевих послуг в сфері соціокультурної діяльності.

ФК 11. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12

семінарські заняття / практичні / лабораторні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
III	Менеджмент соціокультурної діяльності	II курс , II рік	нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття сам. роб.
Тема 1. Екскурсія та її сутність Основні визначення екскурсії: відповідно до Ліцензійних умов, Закону «Про туризм». Ознаки екскурсії, їх характеристика: активність, логічна послідовність, випереджувальна роль показу. Екскурсійний процес, його складові. Завдання екскурсійного процесу. Вимоги до екскурсії. Мета, завдання та форми проведення екскурсії. Функції екскурсії: інформація, культурний відпочинок, розширення кругозору, формування інтересів. Екскурсія як форма туристської послуги.		2	2 10
Тема 2. Класифікація екскурсій Етапи удосконалення класифікації екскурсій. Сучасна класифікація екскурсій. Класифікація екскурсій залежно від змісту, тематики, складу учасників, місця проведення, способу пересування, форми проведення, тривалості. Характеристика екскурсії залежно від групових ознак. За змістом: оглядові й тематичні. За складом учасників: для дорослих і дітей, місцевого населення і туристів, сільського й міського населення, організованих груп та індивідуалів, бізнес-екскурсії.		2	2 10

<p>За місцем проведення: міські, заміські, музейні.</p> <p>За способом пересування: пішохідні, та з використанням різних видів транспорту.</p> <p>За формою проведення: екскурсія-масовка, екскурсія-прогулянка, екскурсія-концерт, екскурсія-спектакль, екскурсія для спеціальної аудиторії, навчальна екскурсія, пробна екскурсія.</p>			
<p>Тема 3. Методика розробки екскурсій.</p> <p>Загальна та часткова екскурсійні методики. Структура методики екскурсійної роботи. Вимоги екскурсійної методики. Особливості екскурсійної методики у різних видах екскурсій. Напрями підвищення якості методичної роботи в екскурсійних установах. Науково-методична література.</p>	2	2	10
<p>Тема 4. Технологія підготовки інноваційного екскурсійного продукту.</p> <p>Організація та зміст процесу розробки нової екскурсії. Творча група, її склад. Основні етапи підготовки екскурсійного продукту. Маркетинговий аналіз середовища екскурсійної діяльності. Формулювання теми, мети і завдань екскурсії, з'ясування інноваційних переваг екскурсійного продукту. Визначення можливостей проведення екскурсії за темою на визначеній території, характеру та форми екскурсії, цільової аудиторії продукту. Відбір літератури та складання бібліографії. Пошуки інших джерел екскурсійного матеріалу (літературних, архівних, статистичних тощо). Аналіз джерел інформації.</p>	2	2	10
<p>Тема 5. Документація екскурсії.</p> <p>Укладання документації екскурсії (технологічної карти, таблицю екскурсії). Індивідуальний текст екскурсії, його особливості. Структура тексту. Затвердження екскурсії і впровадження її у сферу екскурсійного обслуговування.</p>	2	4	10
<p>Тема 6. Методика проведення екскурсій.</p> <p>Методичні прийоми в екскурсії як засіб дій екскурсовода, їх класифікація. Методичні прийоми показу, розповіді, руху. Особливі методичні прийоми в екскурсіях. Засвоєння екскурсоводом методичних прийомів.</p>	2	4	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни		
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Лекції	0
	Семінарські заняття	50
	Самостійна робота	10
	Індивідуальне чи творче заняття	20
	Неформальна освіта (додатковий бал)	10
	Екзамен	10
	Максимальна кількість балів	100
Вимоги до письмових робіт	Студенти виконують декілька видів письмових робіт (тези, індивідуальне завдання, тести, укладання словника, опрацювання літератури); терміни написання (для денної – на наступному занятті, для заочної – за 5 днів допочатку сесії), для заочної – друкований, електронний варіант	
Семінарські заняття	Поточні оцінки, які отримуються під час практичних занять, сумуються.	
Умови допуску до підсумкового контролю	Активність та участь у заняттях: 50 б. Виконання практичних завдань та проектів, індивідуальні завдання: 40 б. Екзамен на основі практичних робіт: 10 б.	
Підсумковий контроль	Форма контролю: екзамен Форма здачі – комбінована (усна, письмова).	

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: виконуються відповідно до тематики лекцій, яка передбачена у силабусі.

Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/> Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Дотримання академічної доброчесності під час вивчення курсу забезпечує обговорення на першому лекційному занятті правил академічної доброчесності, що є виявом наукової культури викладача та студента.

Відвідування занять. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідуватимуть лекції і практичні заняття даного курсу. Пропуски практичних занять студент повинен відпрацювати згідно з "Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника", внесеним змінами від 19 травня 2023 р. (Наказ No 309). 309 від 19 травня 2023 р. <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf>

Заняття відпрацьовуються у вигляді виступу-презентації, тестування. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Контроль знань здобувачів регламентується "Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника" і "Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника", введеного в дію наказом ректора No 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора No309 від 19 травня 2023 р. <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf>

Неформальна освіта: Неформальна освіта зараховується згідно - Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора No819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом No 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

8. Рекомендована література

Основна:

- 1.Альтгайм Л. Б. Основи музейної та екскурсійної діяльності: курс лекцій. Тернопіль : Тернопільський нац. пед. університет ім. В. Гнатюка, 2007. 113 с.
- 2.Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство і музеєзнавство: навч. посіб. 2-ге, перероб. і доп. Київ : Альтерпрес РА, 2012. 444 с.
- 3.Богатирьова Г. А., Ніколайчук О. А., Романуха О. М. Організація туристичної діяльності: методика та практика: навч. посіб. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2020. 159 с.
- 4.Галасюк С. С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навч. посібн. 2-ге вид., допов. і доопрац. Херсон : Олді-Плюс, 2018. 247 с.
- 5.Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навч. посібн. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 178 с.
6. Кіптенко В. К., Малиновська О. Ю. Організація екскурсійних послуг: підручник. Херсон : Олді-Плюс, 2018. 516 с.
- 7.Любіцева О. О. Методика розробки турів: навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. Київ : Альтерпрес, 2008. 300 с.
- 8.Любіцева О. О., Панкова В. Є, Стафійчук Є. В. Туристичні ресурси України: навч. посібн. Київ : Альтерпрес, 2007. 369 с.
- 9.Нездоймінов С. Г. Організація екскурсійних послуг: навч.-метод. посіб. Одеса : Астропринт: 2011. 216 с.
- 10.Поколодна М. М. Організація екскурсійної діяльності: підручник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 180 с.

Основні нормативно-правові документи:

1. Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>
2. Закон України «Про туризм». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95>
3. Допоміжна:
4. Алексеєнко Л. М., Божук Т. І., Брич В. Я. Організація туризму: підручник / за заг. ред. В. Я. Брича. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 447 с.
5. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності / за заг.ред. Орлова В. Ф. Київ: Грамота, 2006. 264 с.
6. Семенов В. Ф., Дишкантюк О. В., Олійник В. Д. Туристичне країнознавство : навч. посіб. 2-ге вид., доповнене та виправлене,стереотипне / за ред. В. Ф. Семенова. Херсон : Грінь Д. С., 2017.391 с.
7. Слатвінська Л. А. Організація екскурсійної діяльності: економічний вектор. Ефективна економіка. 2017. № 5. URL: [http:// http:](http://http://)

[//www.economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua)

8. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168->
9. Устименко Л. М., Булгакова Н. В. Основи туризмознавства: практикум. Київ : Ліра-К, 2018. 79 с.
10. Чагайда І. М., Грибанова С. В. Екскурсознавство: навч. посіб. Київ: ІТФПУ, 2004. 240 с.

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники, дисертації, автореферати.) / Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>
2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського / Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Режим доступу: URL <http://lib.pnu.edu.ua/>

Викладач

канд. пед. наук, доцент *Маланюк Т.З.*